

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 569/2016-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 20. júla 2016 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 v spojení čl. 12 ods. 1, 2 a 4 a čl. 59 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva podľa čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prievidza v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Nt 21/2015 a jeho uznesením z 26. mája 2016, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 7. júna 2016 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED]

████████████████████ (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1 a čl. 46 ods. 1 v spojení čl. 12 ods. 1, 2 a 4 a čl. 59 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 14 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Okresného súdu Prievidza (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Nt 21/2015 a jeho uznesením z 26. mája 2016 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Zo sťažnosti, z jej prílohy a z vyžiadaných spisov okresného súdu vedených pod sp. zn. 2 Nt 21/2015 a sp. zn. 3 T 183/2014 vyplýva, že sťažovateľ bol právoplatným trestným rozkazom okresného súdu č. k. 3 T 183/2014-97 zo 14. januára 2015 uznaný za vinného zo spáchania prečinu zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 2 a 3 písm. c) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestného zákona v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), za čo mu bol v nadväznosti aj na predchádzajúce právoplatné odsúdenie rozsudkom okresného súdu sp. zn. 1 T 64/2014 z 18. júna 2014 uložený súhrnný trest odňatia slobody v trvaní 28 mesiacov nepodmienečne.

Sťažovateľ 23. novembra 2015 podal okresnému súdu návrh na povolenie obnovy konania vo veci vedenej pod sp. zn. 3 T 183/2014. Okresný súd návrh sťažovateľa na obnovu konania uznesením č. k. 2 Nt 21/2015-34 z 25. januára 2016 zamietol podľa § 399 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestného poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“), pretože nezistil dôvody obnovy konania podľa § 394 Trestného poriadku. Proti označenému uzneseniu okresného súdu, ktorým bol návrh na obnovu konania zamietnutý, podal sťažovateľ sťažnosť, ktorú Krajský súd v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) uznesením č. k. 23 Tos 41/2016-48 zo 17. mája 2016 zamietol podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku ako nedôvodnú.

Okresný súd napadnutým uznesením sp. zn. 2 Nt 21/2015 z 26. mája 2016 podľa § 556 ods. 1 Trestného poriadku uložil sťažovateľovi povinnosť nahradiť trovy trestného konania spojené s celkom bezvýsledným podaním návrhu na obnovu konania a určené

paušálnou sumou 200 € podľa § 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 93/2012 Z. z., ktorou sa ustanovuje paušálna suma trov trestného konania a výška a spôsob úhrady zvýšených trov trestného konania (ďalej len „vyhláška č. 93/2012 Z. z.“).

Sťažovateľ v sťažnosti podanej ústavnému súdu namieta porušenie svojich označených práv podľa ústavy, dohovoru a dodatkového protokolu napadnutým uznesením okresného súdu, ako aj postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti okrem iného uvádza:

„V danom prípade okresný súd rozhodol bez toho, aby ustálil odpoveď na otázku, či možno považovať konanie o obnove konania v sťažovateľovej veci za celkom bezvýsledné konanie podľa § 556 ods. 1 Tr. por. pričom je nepochybné, že k celkom bezvýsledne podanému návrhu na obnovu konania v sťažovateľovej veci nedošlo a v tomto ohľade je napadnuté uznesenie okresného súdu ústavne neudržateľné.

... Záver, či v tomto prípade ide alebo nejde o celkom bezvýsledný návrh na obnovu konania mal súd náležite odôvodniť, pričom celkom evidentne v tomto prípade ani nejde o celkom bezvýsledné konanie o obnove, keďže súd rozhodol vydaním meritórneho rozhodnutia – zamietnutia návrhu.

... Z obsahu odôvodnenia uznesenia okresného súdu o zamietnutí návrhu sťažovateľa na podanie dovolania (zrejme návrhu na obnovu konania, pozn.) je nepochybné, že tento návrh bol dôvodný vzhľadom na existenciu a predloženie dvoch absolútne nových dôkazov, ktoré v pôvodnom konaní neexistovali a ani neboli obsahom pôvodného súdneho spisu. Ich relevanciu vo vzťahu k možnosti povolenia obnovy konania musel potom okresný súd preskúmať a odôvodňovať. Z uvedeného je zrejmé, že tu nemožno uvažovať o zjavnej bezvýslednosti návrhu na obnovu konania.

... Je evidentné, že okresný súd rozhodol v danej veci formalisticky, nerešpektujúc, že ust. § 556 ods. 1 Tr. por. je lex specialis vo vzťahu k ust. § 555 Tr. por. a že pri ust. § 556 ods. 1 Tr. por. je súd povinný osobitne skúmať, či ide alebo nejde o zjavne (celkom) bezvýsledný návrh na obnovu konania a nemôže uložiť túto povinnosť automaticky, ako je tomu napr. pri ust. § 555 ods. 1 písm. d) Tr. por.“

Na základe argumentácie uvedenej v sťažnosti potom sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1.) Základné práva sťažovateľa... na súdnu a inú právnu ochranu zaručené čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, právo vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy SR v spojení s čl. 12 ods. 1, 2 a 4 a čl. 59 ods. 2 Ústavy SR a právo pokojne užívať svoj majetok zaručené v čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 14 Dohovoru porušené boli postupom Okresného súdu Prievidza v konaní vedenom pod sp. zn. 2Nt/21/2015 a jeho uznesením zo dňa 26. 5. 2016 sp. zn. 2 Nt/21/2015.

2.) Uznesenie Okresného súdu Prievidza zo dňa 26. 5. 2016 sp. zn. 2 Nt/21/2015 zrušuje a vec... mu vracia na nové konanie.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastníť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

Podľa čl. 12 ods. 2 ústavy základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvýhodňovať alebo znevýhodňovať.

Podľa čl. 12 ods. 4 ústavy nikomu nesmie byť spôsobená ujma na právach pre to, že uplatňuje svoje základné práva a slobody.

Podľa čl. 59 ods. 2 ústavy dane a poplatky možno ukladať zákonom alebo na základe zákona.

Podľa čl. 14 dohovoru užívanie práv a slobôd priznaných týmto dohovorom musí byť zabezpečené bez diskriminácie založenej na akomkoľvek dôvode, ako je pohlavie, rasa, farba pleti, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné zmýšľanie, národnostný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnostnej menšine, majetok, rod alebo iné postavenie.

Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré stanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Toto ustanovenie však nebráni právu štátu prijímať zákony, ktoré považuje za nevyhnutné, aby upravil užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom alebo zabezpečil platenie daní alebo iných poplatkov alebo pokút.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Ústavný súd v rámci predbežného prerokovania preskúmal, či sťažnosť sťažovateľa obsahuje všeobecné a osobitné náležitosti predpísané zákonom o ústavnom súde (§ 20 a § 50) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú preto možno považovať sťažnosť, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti (v podstate) namieta, že okresný súd v jeho veci nesprávne, striktno formalisticky interpretoval a aplikoval § 556 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý okrem iného ustanovuje povinnosť toho, kto podal celkom bezvýsledne návrh na obnovu konania, nahradiť štátu trovy konania o tomto návrhu paušálnou sumou ustanovenou vyhláškou č. 93/2012 Z. z.

Ústavný súd vo vzťahu k podstate námietok sťažovateľa v súlade so svojou konštantnou judikatúrou v prvom rade zdôrazňuje, že vo veciach, ktoré patria do právomoci všeobecných súdov, nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, IV. ÚS 339/2013). Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02).

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd posúdil napadnuté uznesenie okresného súdu z hľadiska jeho ústavnej akceptovateľnosti a zlučiteľnosti jeho účinkov so sťažovateľom označenými základným právami podľa ústavy, resp. označenými právami podľa dohovoru a dodatkového protokolu.

Okresný súd napadnuté uznesenie odôvodnil takto:

„Dňa 23. 11. 2015 bol Okresnému súdu v Prievidzi podaný návrh na obnovu konania vo veci 3 T 183/2014. Návrh na obnovu konania bol zamietnutý uznesením Okresného súdu v Prievidzi č. k. 2 Nt 21/2015 zo dňa 25. 1. 2016 v spojení s uznesením Krajského súdu Trenčín sp. zn. 23 Tos 41/2016 zo dňa 17. 5. 2016. Preto podľa § 556 ods. 1 Tr. por. (Z. č. 301/2005 Z. z.) je povinný nahradiť trovy konania o návrhu na obnovu konania z dôvodu podania celkom bezvýsledného návrhu, a to paušálnou sumou, ktorá podľa § 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 93/2012 Z. z. je = 200,00- Eur.“

Podľa § 556 ods. 1 Trestného poriadku kto podal celkom bezvýsledne dovolanie alebo návrh na obnovu konania, je povinný nahradiť štátu trovy konania o tomto dovolaní

alebo návrhu na obnovu konania, a to paušálnou sumou, ktorú ustanoví ministerstvo spravodlivosti všeobecne záväzným právnym predpisom. Ďalej je povinný nahradiť štátu odmenu a náhradu obhajcovi, ak bol v súvislosti s týmto konaním ustanovený, ak obvinený nemá nárok na bezplatnú obhajobu alebo na obhajobu za zníženú odmenu.

Podľa § 3 vyhlášky č. 93/2012 Z. z. paušálna suma trov trestného konania na účely uvedené v § 556 ods. 1 zákona, ak odsúdený podal celkom bezvýsledne dovolanie alebo návrh na obnovu konania, je 200 eur.

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti vzal do úvahy tiež obsah uznesenia okresného súdu z 25. januára 2016, ktorým bol návrh sťažovateľa na obnovu konania zamietnutý, ako aj obsah uznesenia krajského súdu zo 17. mája 2016, ktorým bola sťažnosť sťažovateľa voči rozhodnutiu prvostupňového súdu zamietnutá. Označené právoplatné rozhodnutia totiž boli podkladom na vydanie napadnutého uznesenia okresného súdu, a preto sú rozhodujúce pre posúdenie kľúčovej otázky v posudzovanej veci, a to či podanie návrhu na obnovu konania sťažovateľom bolo možné za daných okolností považovať za celkom bezvýsledné.

Z vyžiadaného spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 2 Nt 21/2015 vyplýva, že okresný súd svoje uznesenie, ktorým zamietol návrh sťažovateľa na obnovu konania, v relevantnej časti odôvodnil najmä takto:

„V súvislosti s podaným návrhom na povolenie obnovy konania považuje samosudca za podstatnú tú skutočnosť, že otázky, ktoré (sťažovateľ, pozn.) uviedol ako dôvody na povolenie obnovy konania, s výnimkou diagnostického pohovoru z 8. 10. 2013, boli riešené už v rámci prípravného konania vo veci Okresného súdu Prievidza číslo 3 T 183/2014, odsúdený [REDAKOVANÉ] o týchto skutočnostiach bol informovaný, pričom dokonca potom čo samosudca vydal vo veci trestný rozkaz a podal voči nemu odpor, uvedený odpor na hlavnom pojednávaní vzal späť. Podľa názoru samosudcu jediná nová skutočnosť, diagnostický pohovor z 08. 10. 2013, sama o sebe, a v spojení so skutočnosťami a dôkazmi skôr známymi by neodôvodnila iné rozhodnutie vo veci Okresného súdu Prievidza číslo

3 T 183/2014 a preto samosudca návrh na povolenie obnovy konania zamietol, pretože nezistil podmienky obnovy konania podľa § 394.“

Krajský súd rozhodujúci o sťažnosti sťažovateľa proti uzneseniu okresného súdu z 25. januára 2016 vo svojom uznesení zo 17. mája 2016, ktorým sťažnosť ako nedôvodnú zamietol, okrem iného uviedol:

„Okolnosti uvádzané odsúdeným v konaní o obnove konania, teda boli súdu známe už v predchádzajúcom konaní. Z hľadiska zavinenia odsúdeného ich súd neakceptoval v rámci obrany odsúdeného, a ani akceptovať nemohol. Aj podľa názoru krajského súdu, tieto okolnosti aj v prípade ich preukázania nemôžu nijako ovplyvniť predchádzajúce odsudzujúce rozhodnutie, či už z hľadiska viny odsúdeného, ako aj z hľadiska uloženého trestu.

Z uvedených dôvodov dospel preto krajský súd k záveru, že súd prvého stupňa správne postupoval, pokiaľ návrh na povolenie obnovy odsúdenému zamietol, pričom námietky uvedené v sťažnostiach odsúdeného voči tomuto uzneseniu nepovažoval krajský súd za dôvodné.“

Vychádzajúc z už uvedeného, po preskúmaní sťažnosti, ako aj vyžiadanej spisovej dokumentácie ústavný súd konštatuje, že napadnuté uznesenie okresného súdu z ústavného hľadiska možno považovať za udržateľné. Z uznesenia okresného súdu, ktorým bol v spojení s uznesením krajského súdu právoplatne zamietnutý návrh sťažovateľa na povolenie obnovy konania, vyplýva, že sťažovateľ tento svoj návrh odôvodňoval v zásade skutočnosťami, ktoré boli súdu známe už v pôvodnom konaní, pričom jediný nový dôkaz (záznam z diagnostického pohovoru z 8. októbra 2010), ktorý sťažovateľ predložil, by v jeho veci podľa záverov okresného súdu i krajského súdu nemohol odôvodniť iné meritórne rozhodnutie, než bolo vydané v pôvodnom konaní.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd vo vzťahu k povahe rozhodnutia o trovách konania podľa § 556 ods. 1 Trestného poriadku poznamenáva, že príslušný všeobecný súd pri postupe podľa tohto zákonného ustanovenia už neposudzuje dôvodnosť samotného návrhu na povolenie obnovy konania, ale vychádza z rozhodnutia, ktorým bolo o tomto

návrhu rozhodnuté. Povinnosť nahradiť trovy štátu za konanie o celkom bezvýsledne podanom návrhu na obnovu konania je pritom ukladaná obligatórne a príslušný súd (§ 559 Trestného poriadku) nemá možnosť úvahy, či povinnosť nahradiť tieto trovy podľa § 556 ods. 1 Trestného poriadku dotknutému subjektu uloží alebo od jej uloženia upustí. Preto ak v posudzovanej veci bol návrh sťažovateľa na povolenie obnovy konania právoplatne zamietnutý s odôvodnením, že sťažovateľ neuviedol žiadnu novú skutočnosť a nepredložil žiadny nový dôkaz, ktorý by odôvodňoval povolenie obnovy konania za podmienok ustanovených v § 394 Trestného poriadku, možno podľa názoru ústavného súdu záver okresného súdu o tom, že návrh na povolenie obnovy konania bol sťažovateľom podaný celkom bezvýsledne, považovať za ústavne konformný.

Na základe uvedených skutočností ústavný súd dospel k záveru, že účinky výkonu právomoci okresného súdu v namietanej veci sú zlučiteľné s obsahom sťažovateľom označených základných práv podľa ústavy a označených práv podľa dohovoru, resp. dodatkového protokolu, a preto na predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa vrátane jeho žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu na zastupovanie v konaní pred ústavným súdom. Zjavná neopodstatnenosť podanej sťažnosti ako nedostatok podmienky jej prijateľnosti na ďalšie konanie je vzhľadom na podstatu námietok sťažovateľa takej povahy, že by ju nebolo možné odstrániť ani potom, ak by ústavný súd ustanovil sťažovateľovi kvalifikovaného právneho zástupcu. Ustanovenie právneho zástupcu sťažovateľovi v posudzovanej veci by preto nebolo účelné a ani hospodárne.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. júla 2016